

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/75/2016
Identifikačné číslo spisu: 4016200217
Dátum vydania rozhodnutia: 06.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4016200217.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci navrhovateľky: Ž. D., bytom S. X, E., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29 augusta 8, 813 63 Bratislava, o vyrovnávací príplatok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/105/2016-12 zo dňa 4. júla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sd/105/2016-12 zo dňa 4. júla 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.2.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z.z. (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o vyrovnávací príplatok. Vychádzala zo skutočnosti, že navrhovateľke bol priznaný predčasný starobný dôchodok a nie starobný dôchodok. Preto nesplnila podmienku na vyrovnávací príplatok podľa § 69b ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z.

Navrhovateľka voči preskúmanému rozhodnutiu včas podala návrh na jeho preskúmanie, v ktorom uviedla, že žiada prihliadnuť na to, že predčasný starobný dôchodok jej bol zrušený dňa 09.03.2011, ako živnostníčka nemohla poberať nezamestnaneckú podporu. Aj napriek tomu odvody stále platila. Žiadala odstrániť diskrimináciu oproti nezamestnaným, pretože za niekoľko mesiacov, počas ktorých poberala predčasný starobný dôchodok by jej nebol priznaný vyrovnávací príplatok.

Krajský súd postupom podľa § 250l a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný a preto preskúmané rozhodnutie potvrdil.

Najmä uviedol, že navrhovateľke bol rozhodnutím zo dňa 24.04.2010 priznaný predčasný starobný dôchodok v sume 267,30 €. Rozhodnutím zo dňa 01.03.2011 jej bola výplata predčasného starobného dôchodku zastavená podľa § 293bt ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. a rozhodnutím zo dňa 23.02.2012 je bola výplata tejto dávky podľa § 112 ods. 4 a § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. uvoľnená od 22.02.2012 v sume 281,20 € mesačne.

Predčasný starobný dôchodok je podľa § 69a ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., po dovŕšení dôchodkového veku starobný dôchodok. Z dikcie ustanovenia § 69b ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. vyplýva, že nárok na vyrovnávací príplatok môže vzniknúť len poistencom, ktorým bol priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky, pretože ide o dorovnanie k starobnému dôchodku. Nárok na vyrovnávací príplatok nemá poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, keďže ide o dva rôzne druhy dôchodkov a v zmysle § 69 ods. 1 zákona č. 310/2006 Z.z., poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nemá nárok na starobný dôchodok.

Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom namietala jej diskrimináciu v porovnaní s nezamestnanými osobami, ktoré nemuseli odvádzať odvody ani pracovať, nekrátia sa im dôchodky a dostávajú vyrovnávací príplatok.

Odporkyňa vo vyjadrení zo dňa 09.09.2016 uviedla, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, právo na užívanie práv zaručených Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez diskriminácie, zaručených v čl. 14, je porušené, ak štáty bez objektívneho a rozumného ospravedlnenia zaobchádzajú odlišne s osobami v analogických situáciách alebo nezaobchádzajú odlišne s osobami, ktorých situácie sa citeľne líšia. Navrhovateľka neuviedla žiadnu konkrétnu námietku, ktorou by preukázala odlišné zaobchádzanie ako s inými poistencami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii. Keďže bol navrhovateľke priznaný predčasný starobný dôchodok a nie starobný dôchodok, nespĺňa podmienku na priznanie nároku na vyrovnávací príplatok. Záverom navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, a preto postupom podľa § 219 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok potvrdil.

Rozsudok verejne vyhlásil dňa 6. marca 2018 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 69 zák. č. 461/2003 Z.z. poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nemá nárok na starobný dôchodok.

Podľa § 69a ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku je starobný dôchodok.

Podľa § 69b ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. poistenec, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, má nárok na vyrovnávací príplatok, ak

- a) získal pred 1. januárom 1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky,
- b) získal od 1. januára 1993 do 31. decembra 2003 najmenej 1 rok doby zamestnania alebo náhradnej

doby podľa zákona účinného do 31. decembra 2003,

c) ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, má nárok na výplatu starobného dôchodku podľa predpisov Českej republiky,

d) uzatvoril zmluvu o poistení dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia,1) dohodu o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom 1) a nemá na osobnom dôchodkovom účte evidované dôchodkové jednotky tvorené z povinných príspevkov, ktoré nie sú predmetom dohody o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom,1) alebo mu bola vyplatená suma podľa osobitného predpisu,56aa) ak je sporiteľ alebo bol sporiteľ podľa osobitného predpisu,1)

e) požiadal o výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu,2) ak získal obdobie výkonu služby policajta a profesionálneho vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, 2) a

f) suma vyrovnávacieho príplatku má ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, kladnú hodnotu.

Z obsahu administratívneho spisu odporkyne vyplynulo, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne zo dňa 24.04.2010 priznaný predčasný starobný dôchodok v sume 267,30 €. Rozhodnutím odporkyne zo dňa 01.03.2011 jej bola výplata predčasného starobného dôchodku zastavená podľa § 293bt ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. a rozhodnutím zo dňa 23.02.2012 je bola výplata tejto dávky podľa § 112 ods. 4 a § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. uvoľnená od 22.02.2012 v sume 281,20 € mesačne.

K právnej úprave vyrovnávacieho príplatku odvolací súd považoval za potrebné poukázať na jeho účel a význam. Česká republika a Slovenská republika vznikli k 01.01.1993 rozdelením spoločného štátu - Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý charakterizoval jednotný systém dôchodkového zabezpečenia. Z hľadiska vtedajšieho práva bolo právne irelevantné, v ktorej časti československého štátu bol občan zamestnaný, resp. kde mal sídlo jeho zamestnávateľ. Okolnosť, že dňom 01.01.1993 došlo k rozdeleniu ČSFR, nemôže byť dotknutým občanom bývalej ČSFR a v súčasnosti občanom Slovenskej republiky na ujmu.

Účelom vyrovnávacieho príplatku je kompenzovať negatívne dôsledky rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ČSFR) na dôchodky niektorých poistencov, ktoré vyplývajú z rozdielnych postupov výpočtu dôchodkových dávok v nástupníckych štátoch bývalej ČSFR. Vyrovnávací príplatok má pritom zabezpečiť, aby úhrnná suma slovenského a českého starobného dôchodku dosiahla sumu dôchodku, ktorá by poistencovi patrila, ak by sa aj doby zabezpečenia získané pred 1. januárom 1993 hodnotili na účel starobného dôchodku vypočítaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, za predpokladu, že splní ostatné zákonom stanovené podmienky.

Podľa rozhodnutia odporkyne zo dňa 24.04.2010 ako aj osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou k uvedenému rozhodnutiu, vyplýva, že navrhovateľke bolo pre nárok a výšku predčasného starobného dôchodku zhodnotených 15 434 dní, t.j. 42 rokov a 104 dní dôchodkového poistenia, a to doba štúdia od 01.09.1967 do 30.06.1971, doba zamestnania od 01.07. do 15.07.1971 Okresný súd Bratislava, od 01.10.1971 do 31.07.1972 Chemapol Bratislava, od 01.08.1972 do 12.08.1976 Federální ministerstvo zahraničního obchodu, od 16.08.1976 do 31.12.1993 MEVAK a.s. Nitra a doba zamestnania samostatne zárobkovo činné osoby, resp. obdobie dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby od 01.02.1994 do podania žiadosti o priznanie predčasného starobného dôchodku. Teda z administratívneho spisu vyplynulo, že navrhovateľke boli podľa právnych predpisov Slovenskej republiky zhodnotenú všetky doby poistenia (zamestnania), ktoré navrhovateľka získala, t.j. aj doba zamestnania od 01.08.1972 do 12.08.1976 na Federálnom ministerstve zahraničního obchodu, na ktorú osobitne poukázala v písomnej žiadosti o priznanie vyrovnávacieho príplatku zo dňa 18.01.2016.

Z administratívneho spisu odporkyne pritom nevyplýva, že by navrhovateľka poberala starobný dôchodok v Českej republike. Túto skutočnosť napokon ani navrhovateľka netvrdila. Odvolací súd dodáva, že aj napriek určitým výkladovým nejasnostiam vo vzťahu k nároku poberateľov predčasného starobného dôchodku na vyrovnávací príplatok, v prípade navrhovateľky je zjavné, že táto bez ohľadu na druh dôchodkovej dávky (predčasný starobný dôchodok resp. starobný dôchodok), ktorú poberá,

nesplňa ostatné zákonné podmienky uvedené v § 69b zák. č. 461/2003 Z.z.

Vo vzťahu k navrhovateľkou namietanej diskriminácii oproti nezamestnaným, resp. poberateľom dôchodkových dávok, ktorí boli určité obdobia počas produktívneho života nezamestnaní, odvolací súd uvádza, že navrhovateľka nepoukázala na žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že odporkyňa neuplatňuje v druhovo rovnakých konaniach kritériá vzťahujúce sa ku kategóriám poberateľov označenej dôchodkovej dávky generálne, preto v jej prípade nemožno hovoriť o mimoriadnom pre ňu nepriaznivom zaobchádzaní predstavujúcom diskrimináciu.

Odvolací súd sa nestotožnil s námietkami navrhovateľky keďže sa nepreukázala dôvodnosť pochybností o tom, že preskúmané rozhodnutie vychádza zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, pričom nezistil ani žiadne pochybenia pri aplikácii právnych noriem na riadne zistený skutkový stav veci. Z uvedených dôvodov rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 od. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).